

Kópiaverseny Varga Tibor 80. születésnapjára

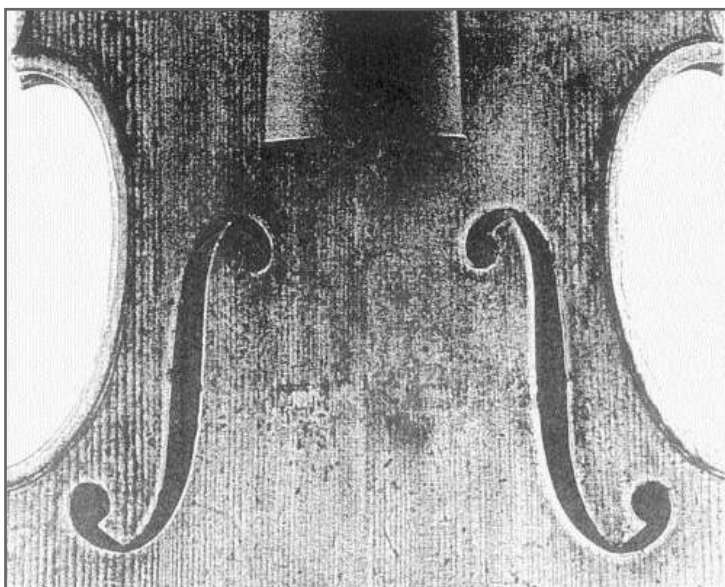
Varga Tibor nemcsak hangszerjátékosok képzésében vállal szerepet, de segít a hangszerek készítőinek is. Születésnapjára Budapesten Kópiakészítő Versenyt is rendez a Magyar Hangszerész Szövetség, amelynek feladata az ő tulajdonát képező Guarneri hegedű minél tökéletesebb másolatának elkészítése.

Az 1733-ban készült hegedű Guarneri del Gesù egyik legfinomabban kivitelezett remeke, amelyet 1984-ben állítottak vissza eredeti állapotába. A nem túl nagy felületen megmaradt narancs-vörös lakkozás szerencsére nem rongálódott meg túlságosan a külső felújítást kísérő egyébként balszerencsés beavatkozások során. A három kicsi, köztük kettő a fedőlapon egy pedig a hátlapon található száraz repedés, és a fedőlap szegélyénél munkáló néhány kisebb sérülés kivételével, a hangszer teljesen egészséges volt.

Ez a hegedű már több mint húsz esztendeje Varga Tibor tulajdona, de hangfelvételein már 1960 óta mindig ezen a hangszeren játszik. A muzeális kincs utolsó 120 éves történetét megismerhetjük abból a levélből, amelyet Alfred Hill írt Frank Otwellnek 1927 augusztus 17-én.

1884-ben találkoztam ezzel a hegedűvel, amikor meglátogattam Bordeaux-ban a kor egyik legkiválóbb amatőr hegedűsét, az ismert borkereskedőt, Dubosq-Lettré urat. Megmutatta kis hegedűgyűjteményét és az ott látott hangszerek között messze magasan ez a Guarneri volt a legjobb. Elmesélte, hogy 20-30 esztendővel korábban vásárolta egy párizsi hegedűkészítőtől: vagy Charles Maucotel, vagy J.B.Vuillaume műhelyében. Szerintem az eladó inkább Maucotel lehetett. A hangszerért a borkereskedő akkor mintegy 400 angol £ értéknek megfelelő frankot fizetett. 1890 körül aztán elhatározta, hogy eladja. A párizsi Germain közvetítésével a belga Amadée Soil amatőr muzsikushoz került, már 1000 fontnyi francia frankért. Ez volt legalábbis az az ár, amelyről Soil úr testi-lelki jóbarátjának, Depréts borkereskedőnek beszámolt. Mindketten néhány évvel később Moszk-

vába távoztak: előbbi konzulként, utóbbi továbbra is borkereskedőként élt az orosz nagyvárosban, ahol jelentős szerepet játszottak az ottani zenei életben — Soil mint hegedűs, Depréts mint csellista. Később visszatértek Nyugat-Európába; Soil szülővárosába, a belga Tournai-ba, Depréts pedig Párizsba utazott. Soil megtartotta magának a hegedűt (és még két szép Stradivari hangszert is) egészen 1911-ig, amikor, előrehaladott kort megérve, mindhárom mesterremeket egy párizsi cég, a Caressa & Français ren-

delkezésére bocsátotta. Tőlük vásároltam meg néhány év múlva ezt a Guarnerit és egyet a két Stradivariként megjelölt hangszer közül. A Gaurnerit Henri Verbrugghen úrnak, az akkoriban Glasgow-ban élő híres hegedűsnek adtam el, aki később meghatározó szerepet játszott előbb az ausztráliai Sydney, majd az Egyesült Államokbeli Minneapolis zenei életében. Ennyit tudok elmesélni e hangszer történetéről.

A világon először meghirdetett kópiakészítő verseny feladata ez, a mintegy egymilliárd forint értékűre becsült hangszer, amely a jelentkezők számára fény-

képezhető, kézbe vehető Svájcban; itt személyesen is fel lehet venni a méreteket. Pontos méretábrázolást, szakrajzot és fényképet tartalmazó posztert Budapesten is vásárolhatnak az érdeklődők. A verseny időpontja a Varga Tibor Fesztivál ideje, a 2001. október 16-23 közötti hét, helyszíne a Régi Zeneakadémia Kamaraterme. A hangszereket a fesztivál ideje alatt kiállítják, a győztes hangszert a kor kiemelkedő hegedűművésze, Andrew Repin szólaltatja meg közönség előtt az október 16.-i díszhangversenyen, a Zeneakadémia Nagytermében. Varga Tibor úr az általa legsikeresebbnek ítélt hangszerért 20.000.- német márka értékben megvásárolja. A rendezőség a többi hangszer értékesítését is szorgalmazza. A verseny zsűrijében Varga Tiboron kívül Peter Benedek müncheni hegedűkészítő, Andrew Repin és egy magyar szakember foglal majd helyet. A kiállítás idején szimpózium keretében ismerkedhetnek meg a látogatók a kópiakészítés fortélyjaival, a restaurálás művészetével, a Monarchia hangszerkészítőivel, Varga Tiborral és hangszerével, a kézművesség oktatásának nehézségeivel olyan jelen szakemberek segítségével, mint a londoni John Dilworth, a cremonai Morassi és Niccolini professzorok, Peter Benedek és Varga Tibor.

A nevezési határidő végéig 14 mester vállalta, hogy elkészíti e különleges hangszer kópiáját. A verseny fő szervezője, Semmelweis Tibor hangszerész mester, a Magyar Hangszerész Szövetség elnöke szerint az igazán magas színvonalat az jelentené, ha valóban nem tudnák megkülönböztetni némely kópiát a csaknem 270 esztendősi eredetitől.

Tóth Anna